

ადამიანის უფლებათა დაცვის
სამეთავრობო სამოქმედო გეგმის
შესრულების შუალედური ანგარიში

2
0
1
8

19. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებები

მიზანი 19.1. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე (შშმ) პირთათვის თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფა და მათი საზოგადოებაში სრული ჩართულობა

ამოცანა 19.1.2. შშმ პირთა სოციალური დაცვის უფლებით სარგებლობის გაუმჯობესება

ამოცანის ინდიკატორი: შშმ პირთა შეფასების ახალი ინსტრუმენტი შემუშავებულია; დაწყებულია შეფასების ახალი ინსტრუმენტის დანერგვა; სატრენინგო მასალა მომზადებულია; პროფესიონალები შერჩეული და გადამზადებულია; მომზადებული საკანონმდებლო ბაზა; გაანალიზებულია რეფორმის შემდგომი რეკომენდაციები; გაზიარებულია შესაბამის უწყებებთან სამუშაო ჯგუფის ფორმატში (შეხვედრების რაოდენობა), საჭიროებისამებრ მომზადებულია ცვლილებები

სტატუსი: დაწყებულია შესრულება

საქმიანობა 19.1.2.1. შშმ პირთა შეფასებისა და სტატუსის მინიჭების სისტემის რეფორმირების მიზნით ახალი მოდელის მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

საქმიანობა 19.1.2.2. შშმ პირთა შეფასებისა და სტატუსის მინიჭების ახალი სისტემის ამოქმედება

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

შშმ პირთა შეფასებისა და სტატუსის მინიჭების სისტემის რეფორმირების კუთხით ექსპერტთა სამუშაო ჯგუფის მიერ შემუშავებული იქნა ბიოფსიქო-სოციალური მოდელის დანერგვისათვის საჭირო ინსტრუმენტები. მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის (WHO) ICF-ის ექსპერტებთან ინტენსიური კონსულტაციების შედეგად ზრდასრული შშმ პირების შეფასებისთვის შერჩეული იქნა ინსტრუმენტი - Disability Assessment Schedule 2.0 (WHODAS 2.0), ხოლო 18 წლამდე ასაკის ბავშვებისათვის - MDS. აღნიშნული დოკუმენტი წარმოადგენს ბავშვის ფუნქციის შეფასების ინსტრუმენტის სამუშაო ვერსიას, რომელიც შემუშავდა ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის კითხვარის - Model Disability Survey - მოდიფიცირების შედეგად. ამასთან, შერჩეული იქნა საპილოტე რეგიონი - აჭარა, სადაც მოეწყო შეხვედრები როგორც ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან, ასევე, რეგიონის სამედიცინო დაწესებულებების ადმინისტრაციასა და სამედიცინო-სოციალურ ექსპერტიზაში მონაწილე სამედიცინო პერსონალთან, შშმ საკითხებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და თვით დაინტერესებულ შშმ პირებთან. ასევე, გამოცხადებული კონკურსის შედეგად განხორციელდა შეფასებისათვის საჭირო სპეციალისტების შერჩევა და მათი კომპეტენციების განსაზღვრა. ამასთან, დაიგეგმა საპილოტე პროექტში მონაწილე სამედიცინო დაწესებულებების ექიმ-სპეციალისტების ტრენინგი შეფასების ახალ ინსტრუმენტთან და მიდგომებთან დაკავშირებით.

შშმ პირთა შეფასებისა და სტატუსის მინიჭების სისტემის რეფორმირების მიზნით შეფასების ახალი ინსტრუმენტების პირველადი ვერსია შემუშავებულია და დაწყებულია მათი ტესტირების დაწერგვის პროცესი.

ამოცანა 19.1.3. შშმ პირთა განათლების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება

ამოცანის ინდიკატორი: საქართველოს კანონმდებლობით უზრუნველყოფილია შშმ პირების უფლება განათლებაზე შშმ პირთა უფლებების დაცვის კონვენციის შესაბამისად; გადამზადებული მასწავლებლებისა და ინკლუზიური განათლების სპეციალისტების რაოდენობა; ნაწილობრივ და სრულად ადაპტირებული საჯარო სკოლების რაოდენობა; გაზრდილი პროფესიულ განათლებაში ჩართული სსსმ და შშმ პირების რაოდენობა; გაზრდილი პროფესიული სასწავლებლების რაოდენობა, რომლებიც უზრუნველყოფენ სსსმ და შშმ პირებს შესაბამისი საგანმანათლებლო მომსახურებით; დაფინანსებული მკვეთრად/მნიშვნელოვნად/ზომიერად გამოხატული შშმ სტუდენტების რაოდენობა

სტატუსი: დაწყებულია შესრულება

საქმიანობა 19.1.3.1. ინკლუზიური განათლების მარეგულირებელ დოკუმენტთა სრულყოფა

პასუხისმგებელი უწყება: განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სამინისტრო

2018 წელს, განხორციელდა ინიცირება საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების #1526 ბრძანებამდე ცვლილებების შეტანის მიზნით. ცვლილებით გათვალისწინებულია სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების მიდგომით პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელებაში სსსმ პირების მონაწილეობა.

2018 წელს საქართველოს კანონმდებლობის შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების კონვენციასთან ჰარმონიზაციის მიზნით განხორციელდა ცვლილებები „ზოგადი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონში. კერძოდ, დაზუსტდა კანონში არსებული ისეთი ტერმინები, როგორიც არის ინკლუზიური განათლება, სპეციალურ საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლე, ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა. ინკლუზიური განათლების ტერმინის ახალი რედაქცია უზრუნველყოფს ყველა მოსწავლის თანაბრად ხელმისაწვდომ საგანმანათლებლო პროცესს მოსწავლის ინდივიდუალური საგანმანათლებლო საჭიროების და შესაძლებლობის გათვალისწინებით. ასევე, გაფართოვდა სპეციალურ საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის ტერმინის მნიშვნელობა, განისაზღვრა ყველა ის საჭიროება რაც სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეს ესაჭიროება სწავლა-სწავლების პროცესში და ამის შესაბამისად, გაიმართა ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის მნიშვნელობა, რომელიც უფრო მრავალფეროვანი გახდა და მორგებულია ნებისმიერი საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის საჭიროებაზე. შეიცვალა მულტიდისციპლინური გუნდის განსაზღვრება. ტერმინების დაზუსტებასთან ერთად კანონმა სცნო ისეთი ახალი ტერმინები, როგორიც არის ალტერნატიული სასწავლო გეგმა, გაფართოებული სასწავლო გეგმა, ინტეგრირებული კლასი, სპეციალიზებული კლასი. კანონში შესულ კიდევ ერთ ცვლილებას წარმოადგენს სპეციალური პროფილის მქონე რესურსსკოლის ტერმინის შემოღება. კანონში შესული ცვლილების შესაბამისად, სკოლაში საჭიროების შემთხვევაში სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლის სწავლების ენად გამოიყენება ქართულ ქვესტური ენა და ბილინგვური სწავლების

პრინციპები, ხოლო იმ ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში, სადაც მხოლოდ სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლეები იღებენ განათლებას სავალდებულოდ გამოიყენება ქართული ჟესტური ენა ან/და ბილინგვური სწავლების პრინციპები. ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში, საჭიროების შემთხვევაში მხედველობის დარღვევის მქონე მოსწავლესთან გამოიყენება ბრაილის სისტემა ან/და შესაბამისი დამხმარე ტექნოლოგიები, ხოლო იმ ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში, რომელშიც განათლებას იღებენ მხოლოდ მხედველობის დარღვევის მქონე მოსწავლეები, სავალდებულოდ გამოიყენება ბრაილის სისტემა ან/და შესაბამისი დამხმარე ტექნოლოგიები. ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში ინკლუზიური განათლების დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით, „ზოგადი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონში შესული ცვლილების საფუძველზე მასწავლებლის ვალდებულებად განისაზღვრება სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის საგანმანათლებლო საჭიროებების სასწავლო პროცესში გათვალისწინების უზრუნველყოფა. კანონში შესული კიდევ ერთი ცვლილება უკავშირდება სპეციალურ მასწავლებელს. კერძოდ, კანონმა სპეციალური მასწავლებელი აღიარა მასწავლებლის ერთ-ერთ სახედ. აღნიშნულის საფუძველზე იგეგმება, რომ სპეციალური მასწავლებელიც ჩაერთოს მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემაში, რაც საშუალებას მისცემს მას იზრუნოს მუდმივ პროფესიულ ზრდაზე.

საქმიანობა 19.1.3.2. ახალი მარეგულირებელი დოკუმენტების ამოქმედება და ეფექტიანი განხორციელება, მათ შორის შესაბამისი სპეციალისტების მომზადების გზით
პასუხისმგებელი უწყება: განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო
 სამინისტრო

- 2018 წელს დამტკიცდა საჯარო სკოლებში ინკლუზიური განათლების დანერგვის, განვითარებისა და მონიტორინგის წესები, აგრეთვე სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა იდენტიფიკაციის მექანიზმი (მინისტრის 2018 წლის 21 თებერვლის N16/ნ ბრძანება).
- 2018 წელს მომზადდა უმაღლესი განათლების მისაწვდომობის მოდელი, რომელიც ასახავს იმ საბაზისო და აუცილებელი სტანდარტების დანერგვის გზებს, რაც საშუალებას იძლევა, მოხდეს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე სტუდენტების წარმატებული და ღირსეული ინკლუზია უმაღლეს განათლებაში.

ინკლუზიური განათლების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში 2018 წელს „სპეციალური მასწავლებლის პროფესიული განვითარების კურსი“ გაიარა 217-მა სპეცმასწავლებელმა; 10 რეგიონში მომუშავე 60-მდე სპეც.მასწავლებელმა გაიარა პრაქტიკული კურსი; სხვადასხვა მიმართულების ტრენინგები გაიარა სპეციალურმა და სხვადასხვა საგნის 2020-მდე მასწავლებელმა. პრაქტიკული კურსი გაიარა და გამოცდა ჩააბარა 40-მა მობილობა-ორიენტაციის და ადრეული განვითარების მრავლობითი დარღვევის სპეციალისტმა.

საქმიანობა 19.1.3.3. შშმ პირებისათვის საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება დამტკიცებული გეგმის შესაბამისად

პასუხისმგებელი უწყება: განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო
 სამინისტრო

2018 წელს განხორციელდა 36 საჯარო სკოლის სანიტარული კვანძების მოწყობა, 5 საჯარო სკოლის პანდუსის ან/და ლიფტის მოწყობა, დასრულდა 27 სრულად ადაპტირებული სკოლის მშენებლობა.

ყველა სახელმწიფო პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულება ადაპტირებულია შშმ და სსსმ

პირების საჭიროების შესაბამისად, მათ შორის 4 დაწესებულება ადაპტირებულია უნივერსალური დიზაინის პრინციპების შესაბამისად (ნორვეგიული სტანდარტი).

საქმიანობა 19.1.3.4. პროფესიული ტესტირების ალტერნატიული ფორმატის შემოღება სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე პირებისათვის

პასუხისმგებელი უწყება: განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო

ალტერნატიული ტესტირების საფუძველზე, პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელ სახელმწიფო საგანმანათლებლო დაწესებულებებში 2018 წლის საგაზაფხულო და საშემოდგომო მიღების ფარგლებში ჩაირიცხა სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე 259 პირი.

საქმიანობა 19.1.3.5. შშმ აბიტურიენტებისა და მაგისტრანტების კანდიდატებისათვის სპეციალურად მოწყობილი საგამოცდო სექტორით უზრუნველყოფა

პასუხისმგებელი უწყება: განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო

2018 წელს ერთიან ეროვნულ/საერთო სამაგისტრო გამოცდებზე სპეციალური პირობები (ბრაილის/ხმოვანი პროგრამებით უზრუნველყოფა, ტესტური დავალებების გაზრდილი შრიფტით მიწოდება, საგამოცდო დროის დამატება, დამხმარე პირის გამოყოფა მოტორული ფუნქციების დარღვევის მქონე აპლიკანტებისათვის და სხვ.) შეექმნა 775 (შვიდას სამოცდათხუთმეტი) აბიტურიენტს და მაგისტრანტობის კანდიდატს (აბიტურიენტი - 734 და მაგისტრანტობის კანდიდატი - 41).

საქმიანობა 19.1.3.6. მკვეთრად/მნიშვნელოვნად/ზომიერად გამოხატული შშმ პირებზე განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში მოქმედი სოციალური პროგრამით სწავლის დაფინანსება უმაღლესი განათლების პირველი და მეორე საფეხურების საგანმანათლებლო პროგრამებზე

პასუხისმგებელი უწყება: განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო

საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 11 სექტემბრის N461 და N463 დადგენილებების შესაბამისად, უმაღლესი განათლების პირველ და მეორე საფეხურების უმაღლეს საგანმანათლებლო პროგრამებზე სწავლა დაუფინანსდა 39 სტუდენტს, რომლებიც არიან მკვეთრად/მნიშვნელოვნად/ზომიერად გამოხატული შშმ პირები.

ამოცანა 19.1.4. შშმ პირთა პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის ხელშეწყობა

ამოცანის ინდიკატორი: შშმ პირთა საარჩევნო პროცესში მონაწილეობის უზრუნველყოფის მიზნით, გამოყენებული საინფორმაციო საშუალებების რაოდენობა; გადამზადებული საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრთა შესახებ სტატისტიკური მონაცემები დამუშავებულია და ცესკოს ვებგვერდზე განთავსებულია; არჩევნებში მონაწილე შშმ პირთა შესახებ სტატისტიკური მონაცემები დამუშავებულია და განთავსებულია ცესკოს ვებგვერდზე

სტატუსი: უმეტესად შესრულებული

საქმიანობა 19.1.4.1. შშმ პირებისთვის ხელმისაწვდომი სერვისების შესახებ ცნობიერების ასამაღლებელი კამპანიის განხორციელება

პასუხისმგებელი უწყება: ეთხოვოს საქართველოს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას

შშმ პირთა საარჩევნო პროცესში მონაწილეობის უზრუნველყოფის მიზნით, გამოიყენა შემდეგი საინფორმაციო საშუალებები: ცენტრალური და რეგიონული ტელევიზია, რადიო, ცესკოს ოფიციალური ვებგვერდი.

2018 წლის 28 ოქტომბრის საქართველოს პრეზიდენტის არჩევნებისთვის ცესკომ განაახლა სასწავლო ინსტრუქცია შშმ ამომრჩევლებთან საუბრის ეტიკეტისა და ქცევის ნორმების დაცვის შესახებ. ინსტრუქციის მიხედვით პირველად მომზადდა ვიდეორგოლი უსინათლო, მცირემხედველი, ყრუ, მობილობის შეზღუდვის მქონე (ეტლით მოსარგებლე), ზედა კიდურების არმქონე და ფსიქო-სოციალური საჭიროების მქონე პირების მონაწილეობით. სწავლების ცენტრის მიერ 2018 წელს შემუშავებული ტრენინგების კონცეფციის მიხედვით, საარჩევნო ადმინისტრაციის სასწავლო პროგრამაში მოხდა პრაქტიკული სწავლების კომპონენტის შემოღება, რომელიც ასევე ითვალისწინებდა საუბნო საარჩევნო კომისიების წევრებისთვის აღნიშნული ინსტრუქციისა და ვიდეორგოლის ჩვენებით მომზადებას.

პრეზიდენტის არჩევნებისთვის სწავლება გაიარა საარჩევნო ადმინისტრაციის 181-მა ტრენერმა, 73 საოლქო საარჩევნო კომისიის 827-მა წევრმა, 3 637 საუბნო საარჩევნო კომისიის 9 663-მა ხელმძღვანელმა პირმა და 25 355-მა წევრმა. სასწავლო ინსტრუქტაჟს დაეთმო 30 წუთი.

პრეზიდენტის არჩევნებისთვის, ცესკომ და სწავლების ცენტრმა, საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) მხარდაჭერით, ჩაატარეს სასწავლო-საინფორმაციო შეხვედრა ცენტრალური და რეგიონული მედია საშუალებების წარმომადგენლებთან. შეხვედრის ფარგლებში მონაწილეები მნიშვნელოვან საკითხებთან ერთად გაეცნენ ინკლუზიური საარჩევნო გარემოს ხელშეწყობის შესახებ ინფორმაციას. სასწავლო-საინფორმაციო შეხვედრებში მონაწილეობა მიიღო 19-მა ცენტრალური მედია ორგანიზაციის 21-მა წარმომადგენელმა, ასევე რეგიონული მედიის, 25 ტელე/რადიო და 26 ბეჭდური/ონლაინ მედიის 61-მა წარმომადგენელმა. პრეზიდენტის არჩევნებისთვის (I და II ტური), ცესკომ დაამუშავა შშმ პირების არჩევნებში მონაწილეობის სტატისტიკა. არჩევნების პირველ ტურში მონაწილეობა მიიღო შშმ 3 041-მა ამომრჩეველმა, მათ შორის: მცირემხედველი (გამოიყენა გამაღიდებელი ლინზა) – 1 922, უსინათლო – 385, ფსიქო-სოციალური საჭიროების მქონე პირი – 283, მობილობის შეზღუდვის მქონე (ეტლით მოსარგებლე) – 226, ყრუ/სმენადაქვეითებული – 225. გარდა ამისა, გადასატანი ყუთით ისარგებლა შშმ 1 277-მა ამომრჩეველმა. არჩევნების მეორე ტურში მონაწილეობა მიიღო შშმ 3 543-მა ამომრჩეველმა, მათ შორის: მცირემხედველი (გამოიყენა

გამადიდებელი ლინზა) – 2 071, უსინათლო – 497, ფსიქო-სოციალური საჭიროების მქონე პირი – 368, ყრუ/სმენადაქვეითებული – 306, მობილობის შეზღუდვის მქონე (ეტლით მოსარგებლე) – 301. გარდა ამისა, გადასატანი ყუთით ისარგებლა შშმ მქონე 2 024-მა ამომრჩეველმა. პრეზიდენტის არჩევნებისთვის საარჩევნო ადმინისტრაციაში დასაქმებული იყო შშმ 25 პირი. აქედან, ცესკოს სატელეფონო/საინფორმაციო ცენტრში ოპერატორის პოზიციაზე დასაქმებული იყო – სამი, საოლქო საარჩევნო კომისიაში – ორი (ტექნიკური პერსონალი), საოლქო საარჩევნო კომისიის დროებით წევრად – ერთი, ხოლო საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრად – 19.

2018 წელს, ცესკომ საგრანტო კონკურსის დაფინანსების პრიორიტეტულ მიმართულებად განსაზღვრა მოწყვლადი ჯგუფების, მათ შორის შშმ პირების მონაწილეობის ხელშეწყობა არჩევნების პროცესში. საგრანტო საკონკურსო კომისიის გადაწყვეტილებით, სწავლების ცენტრმა დააფინანსა ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების სამი პროექტი. პროექტების საერთო ბიუჯეტი შეადგენდა 65 457 ლარს.

პრეზიდენტის არჩევნებისთვის, კენჭისყრის დღეს (I და II ტური) შშმ ამომრჩევლებისთვის საარჩევნო უბანზე ხელმისაწვდომი იყო შემდეგი სერვისები: მობილობის შეზღუდვის მქონე (ეტლით მოსარგებლე) ამომრჩევლებისთვის – 1 268 ადაპტირებულ საარჩევნო უბანზე ხმის მიცემის სპეციალური კაბინა, უსინათლო ამომრჩევლებისთვის - საარჩევნო ბიულეტენის შესავსები ჩარჩო/ფორმა, მცირემხედველი ამომრჩევლებისთვის – ორი ცალი გამადიდებელი ლინზა. ყრუ, სმენადაქვეითებული და ფსიქო-სოციალური საჭიროების მქონე ამომრჩევლებისთვის ყველა საარჩევნო უბანზე გამოკრული იყო კენჭისყრაში მონაწილეობის ამსახველი პოსტერი.

საქმიანობა 19.1.4.2. ცესკოს ყველა საინფორმაციო მასალის მომზადება უსინათლო და მცირემხედველიანი, ყრუ და სმენადაქვეითებული პირებისათვის ხელმისაწვდომი ფორმით

პასუხისმგებელი უწყება: ეთხოვოს საქართველოს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას

2018 წლის 28 ოქტომბრის საქართველოს პრეზიდენტის არჩევნებისთვის შშმ პირების ინფორმირების მიზნით, მომზადდა სპეციალური ვიდეორგოლი ხელმისაწვდომი სერვისების შესახებ. ცესკოს მიერ მომზადებული ყველა ვიდეორგოლი სურდოთარგმანის თანხლებით განთავსდა ცენტრალური და რეგიონული ტელევიზიების ეთერში. საარჩევნო პერიოდში, ცესკოს საინფორმაციო ბრიფინგები შუქდებოდა სურდოთარგმანით. ცესკოს ვებგვერდზე განთავსებული იყო ინფორმაცია არჩევნებისთვის რეგისტრირებული საარჩევნო სუბიექტებისა და კანდიდატების შესახებ.

ცესკოს წარმომადგენლებმა, საქართველოს ყრუთა კავშირში გამართეს შეხვედრა ყრუ და სმენადაქვეითებულ პირებთან და მათ მიაწოდეს ინფორმაცია ვიდეოზარის სერვისის გამოყენებისა და ამომრჩეველთა ერთიან სიაში პირადი მონაცემების გადამოწმების შესაძლებლობის შესახებ. ამასთან, აღნიშნული სერვისის შესახებ მომზადდა საინფორმაციო პლაკატი და ყრუთა კავშირთან თანამშრომლობით, გავრცელდა საქართველოს მასშტაბით ყრუთა კავშირის ოფისებში.

ცესკოს ვებგვერდი ხელმისაწვდომია უსინათლო და მცირემხედველი პირებისთვის, ხოლო ცესკოსთან არსებული სსიპ საარჩევნო სისტემების განვითარების, რეფორმებისა და სწავლების ცენტრის (შემდგომში სწავლების ცენტრი) ვებგვერდი უსინათლო პირებისთვის.

საქმიანობა 19.1.4.4. ყრუ და სმენადაქვევითებული პირების მომსახურება ცესკოს საინფორმაციო/სატელეფონო ცენტრში ვიდეო ზარის მეშვეობით და ჟესტური ენის გამოყენებით

პასუხისმგებელი უწყება: ეთხოვოს საქართველოს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას

2018 წლის 28 ოქტომბრის საქართველოს პრეზიდენტის არჩევნებისთვის, ცესკოს სატელეფონო/საინფორმაციო ცენტრის ჟესტური ენის მცოდნე ოპერატორები ყრუ და სმენადაქვევითებულ პირებს აწვდიდნენ ინფორმაციას საარჩევნო საკითხების შესახებ ვიდეო ზარის მეშვეობით.

ამოცანა 19.1.5. შშმ პირთა ჯანმრთელობის უფლების ხელშეწყობა

ამოცანის ინდიკატორი: ფსიქიკური ჯანმრთელობის სფეროს დეინსტიტუციონალიზაციის და თემზე დაფუძნებული სერვისების განვითარების სტრატეგია შემუშავებულია და განვითარებულია თემზე დაფუძნებული მომსახურებები, მათ შორის ბავშვებისთვის; დედათა და ახალშობილთა ჯანმრთელობის 2017-2030 წლების სტრატეგიასა და 3-წლიან სამოქმედო გეგმაში (2017-2019) გათვალისწინებულია შშმ პირთა ხელმისაწვდომობა ოჯახის დაგეგმვის სერვისებზე და ასაკის შესაბამის განათლებაზე, სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის საკითხებზე

სტატუსი: დაწყებულია შესრულება

საქმიანობა 19.1.5.1. ფსიქიკური ჯანმრთელობის სფეროს დეინსტიტუციონალიზაციის სტრატეგიის შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

საქმიანობა 19.1.5.2. ფსიქიკური ჯანმრთელობის სფეროში თემზე დაფუძნებული მომსახურებების განვითარება

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 31 დეკემბრის N762 დადგენილებით დამტკიცებული ფსიქიკური ჯანმრთელობის განვითარების სტრატეგიული დოკუმენტის და 2015-2020 წლის სამოქმედო გეგმის ერთ-ერთი ღონისძიებაა ფსიქიკური ჯანმრთელობის სფეროში დეინსტიტუციონალიზაციის სტრატეგიის შემუშავება (3.1.3).

2018 წელის მარტში ჩამოყალიბდა სამინისტროს თანამშრომლების, სახალხო დამცველის ოფისის წარმომადგენლების, დარგის ექსპერტების და ფსიქიკური ჯანმრთელობის სერვისების მიმწოდებელი დაწესებულებების წარმომადგენლების მიერ დაკომპლექტებული სამუშაო ჯგუფი, რომლის მიზანია 2015-2020 წლების სამოქმედო გეგმის შესრულებისთვის კონკრეტული ღონისძიებების შემუშავება სერვისების ორგანიზაციული მოწყობის, დეინსტიტუციონალიზაციის, დაწესებულებათა მართვის, ინფრასტრუქტურისა და ადამიანური რესურსების გაუმჯობესების, პაციენტთა უფლებების დაცვის მიმართულებით.

2018 წელს შესაძლებელი გახდა, ფსიქიკური ჯანმრთელობის პროგრამის მოცულობისა და ბიუჯეტის გადანაწილება ფსიქიკური ჯანდაცვის სისტემის განვითარების პოლიტიკის მთავარი დოკუმენტების პრინციპებზე დაყრდნობით. გაიზარდა სათემო სერვისების დაფინანსება და შესაძლებელი გახდა ქვეყნის მასშტაბით 11 მობილური გუნდის დაფინანსება (2017 წელს ფინანსდებოდა მხოლოდ 3 მობილური გუნდი). გაიზარდა თითოეული მობილური გუნდისთვის განკუთვნილი ბიუჯეტიც, რაც ნიშნავს, რომ თბილისსა და საქართველოს რეგიონებში მომსახურებას გაცილებით მეტი ბენეფიციარი მიიღებს.

2019	წლის	ბოლოს	მობილური	გუნდების
------	------	-------	----------	----------

2018 წლიდან ამბულატორიული მომსახურების მიწოდება ხორციელდება ბიო-ფსიქო-სოციალური მოდელისა და მულტიდისციპლინური მიდგომის გამოყენებით. სამკურნალო მედიკამენტებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით, სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში მკაფიოდ განისაზღვრა, რომ სათემო ამბულატორიული სერვისის სერვისის მიმწოდებელი ვალდებულია პროგრამით განსაზღვრული ყოველთვიური ბიუჯეტის არანაკლებ 35% გაითვალისწინოს ბენეფიციართათვის საჭირო მედიკამენტების შესასყიდად. თანამედროვე (თემზე დაფუძნებული) ფსიქიატრიული სერვისების მოცვის გარდა - 40%.

2018 წლიდან პროგრამისთვის გამოყოფილი საბიუჯეტო სახსრები იზრდება და მათი ეფექტურად და ეფექტიანად ხარჯვისთვის სამინისტრო მჭიდროდ თანამშრომლობს ფსიქიკური ჯანმრთელობის განმსაზღვრელი საბჭოს წევრებთან და დარგის ექსპერტებთან. 2019 წლის ფსიქიკური ჯანმრთელობის სახელმწიფო პროგრამის სათემო ამბულატორიული მომსახურების და თემზე დაფუძნებული მობილური გუნდის კომპონენტის ფარგლებში გაწეული მომსახურება ფინანსდება გლობალური ბიუჯეტის პრინციპით. სამედიცინო მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით, 2019 წელს დაწესებულებას მოეთხოვება ყოველთვიური ბიუჯეტის არანაკლებ 35%-ის მდგ წევრების ხელფასების ასანაზღაურებლად მიმართვა.

საქმიანობა 19.1.5.3. ბავშვების საჭიროებების გათვალისწინებით თემზე დაფუძნებული ფსიქიკური ჯანმრთელობის სერვისების განვითარება და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდა

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრომ დაიწყო მუშაობა ბავშვების საჭიროებების გათვალისწინებით თემზე დაფუძნებული ფსიქიკური ჯანმრთელობის სერვისების განვითარებაზე. აღნიშნული სერვისები ქ.თბილისის მერიის დაფინანსებით უკვე მიეწოდება დედაქალაქის 18 წლამდე ასაკის მოსახლეობას.

საქმიანობა 19.1.5.4. დედათა და ახალშობილთა ჯანმრთელობის 2017-2030 წლების სტრატეგიისა და 3-წლიანი სამოქმედო გეგმის (2017-2019) - შეფასების შედეგების საფუძველზე საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი ცვლილებების პროექტის მომზადება და დამტკიცება

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში მიმდინარეობს 2017-2019 წლების სამოქმედო გეგმის შეფასების

პროცესი ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის ინსტრუმენტარის გამოყენებით. შედეგების და რეკომენდაციების შესაბამისად მოხდება ახალი 2020-2022 წლების სამოქმედო გეგმის შემუშავება.

ამოცანა 19.1.6. შშმ პირთა და ბავშვთა რეაბილიტაცია/აბილიტაციის სერვისების ხელმისაწვდომობის გაზრდა

ამოცანის ინდიკატორი: ზრდასრულებისთვის სარეაბილიტაციო საჭიროებები და სერვისის განვითარების შესაძლებლობები განსაზღვრულია; შშმ ბავშვთა რეაბილიტაცია/აბილიტაციის სერვისების ხელმისაწვდომობა გაზრდილია (სერვისებში ჩართული ბავშვების რაოდენობა 2017 წელთან მიმართებაში)

სტატუსი: შესრულება დაწყებულია

საქმიანობა 19.1.6.1. ზრდასრულ პირთათვის რეაბილიტაციის სერვისის საჭიროების განსაზღვრა

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

ზრდასრულთა რეაბილიტაციის პროგრამების შემუშავებისა და დაგეგმვის მიზნით, ემორის უნივერსიტეტმა (ატლანტა აშშ) აშშ საერთაშორისო განვითარების საგენტოს - USAID-ის მხარდაჭერით პარტნიორ ორგანიზაციებთან (კორპორაცია „პარტნიორები საერთაშორისო განვითარებისათვის“, თსუ, კოალიცია „დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის“) ერთად დაიწყო საქართველოში ფიზიკური რეაბილიტაციის პროექტის განხორციელება. პროექტი მიზნად ისახავს საქართველოში ფიზიკური რეაბილიტაციის პროფესიის გაძლიერების, სპეციალისტების გადამზადების, მომსახურების გაუმჯობესების, შშმ პირებისათვის დამხმარე და ტექნოლოგიური საშუალებების ხელმისაწვდომობისა და სხვა ღონისძიებების ხელშეწყობას. პროექტის ფარგლებში დასრულდა ტრენერთა გადამზადების ორი ეტაპი.

2018 წლის აგვისტოში პროექტის ფარგლებში სამინისტროში შედგა შეხვედრა არჩილ უნდილაშვილთან და ემორის უნივერსიტეტის ქცევითი ჯანმრთელობის მონიტორინგის კვლევების ცენტრის პროფესორთან სილკვინ ეხენვაინთან შშმ პირების კანონმდებლობასთან დაკავშირებით.

პროექტის ღონისძიებების აქტუალობისა და მისი შედეგების მდგრადობის ხელშეწყობის მიზნით მინისტრის 2018 წლის 19 ნოემბრის N01-1301/ო ბრძანებით შეიქმნა მმართველი საბჭო, რომელსაც ხელმძღვანელობს მინისტრის მოადგილე და რომლის შემადგენლობაშიც ჩართული არიან საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს, საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს, საქართველოს პარლამენტის, თბილისისა და ბათუმის მუნიციპალიტეტების, საერთაშორისო ორგანიზაციების (USAID-ისა და UNICEF-ის) წარმომადგენლები, ასევე, ჩვენი სამინისტროს სოციალური დაცვისა და ჯანმრთელობის დაცვის დეპარტამენტებისა და სსიპ „სოციალური მომსახურების სააგენტოს“ თანამშრომლები.

საქმიანობა 19.1.6.2. ბავშვთა რეაბილიტაცია/აბილიტაციის სერვისების ხელმისაწვდომობის გაზრდა

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

2018 წლის განმავლობაში ბავშვთა რეაბილიტაცია/აბილიტაციის ქვეპროგრამის ფარგლებში დარეგისტრირდა და სერვისის მიწოდების განხორციელება დაიწყო 3 ახალმა ორგანიზაციამ თბილისში, რუსთავსა და ახალციხეში. ჯამში ქვეპროგრამის ფარგლებში 2018 წლის განმავლობაში მომსახურება გაეწია 1200-მდე ბენეფიციარს.

ამოცანა 19.1.7. შშმ პირთა დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობა

ამოცანის ინდიკატორი: დიდი ზომის რეზიდენტული დაწესებულებების დეინსტიტუციონალიზაციის და შშმ პირების დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობის გეგმა შემუშავებულია; დიდი ზომის რეზიდენტულ დაწესებულებებში მცხოვრები შშმ პირების შეფასება; სათემო ორგანიზაციებში ჩარიცხული შშმ პირების რაოდენობა (დიდ ინსტიტუციაში ჩარიცხვის პრევენცია, დიდი ინსტიტუციებიდან გადაყვანა)

სტატუსი: დაწყებულია შესრულება

საქმიანობა 19.1.7.1. დიდი ზომის რეზიდენტული დაწესებულების დეინსტიტუციონალიზაციის გეგმის შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

საქმიანობა 19.1.7.2. თემზე დაფუძნებული მომსახურებების განვითარება შშმ პირთა დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობის მიზნით

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო

სადღეღამისო სპეციალიზებულ დაწესებულებებში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა და ხანდაზმულთა მომსახურების მინიმალური სტანდარტების გაუმჯობესებისა და დაფინანსების გაზრდის მიზნით 2018 წელს შეიქმნა სამუშაო ჯგუფი, რომლის ფორმატში მომზადდა პროექტი სათემო ორგანიზაციების ბენეფიციართა კატეგორიების შესაბამისი სტანდარტის შესახებ. სოციალური რეაბილიტაციისა და ბავშვზე ზრუნვის 2018 წლის პროგრამის ფარგლებში გახდა შესაძლებელი სათემო ორგანიზაციების ქვეპროგრამის ფარგლებში ბენეფიციართათვის გამოყოფილი ლიმიტის გაზრდა 235-დან 263-მდე. სათემო ორგანიზაციების ქვეპროგრამის შშმ პირთა საოჯახო ტიპის დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობი მომსახურებით უზრუნველყოფის კომპონენტის მომსახურების მომწოდებელი ორგანიზაცია მომსახურებას ახორციელებს გურჯაანსა (3 ორგანიზაცია) და თბილისში (2 ორგანიზაცია) სულ 25 ბენეფიციარზე.

ამოცანა 19.1.8. შშმ პირთა შრომის უფლების რეალიზება და დასაქმების უზრუნველყოფა

ამოცანის ინდიკატორი: „დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარების სახელმწიფო პროგრამით“ და „პროფესიული მომზადება-გადამზადების პროგრამით“ მოსარგებლე შშმ პირთა რაოდენობა; „დასაქმების ხელშეწყობის პროგრამის“ კომპონენტებში ჩართული შშმ პირთა რაოდენობა, მათ შორის: მხარდაჭერითი დასაქმების, პროფესიული კონსულტირების, სტაჟირების და სუბსიდირების მიმართულებით; შესაბამისი კანონპროექტი მომზადებული და ინიცირებულია საქართველოს პარლამენტში

სტატუსი: დაწყებულია შესრულება

საქმიანობა 19.1.8.1. მხარდაჭერითი დასაქმების მოდელის გეოგრაფიული არეალის გაფართოება და ადამიანური რესურსის გაძლიერება - დასაქმების კონსულტანტების რაოდენობის ზრდა 9-დან 15 კონსულტანტამდე

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო; სსიპ - სოციალური მომსახურების სააგენტო

2018 წლის „სამუშაოს მაძიებელთა პროფესიული მომზადება-გადამზადების პროგრამით“ მოსარგებლეთა დასაქმების მაჩვენებელ-კოლეჯებისგან მოწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე, სულ დასაქმებულია 514 სამუშაოს მაძიებელი. მათ შორის, 9 შშმ პირი.

კვალიფიკაციის ამაღლების (სტაჟირების) კომპონენტის ფარგლებში მიმწოდებლად დარეგისტრირდა 44 ორგანიზაცია, სტაჟიორად დარეგისტრირებაზე სურვილი გამოთქვა 193 სამუშაოს მაძიებელმა, სტაჟიორად დარეგისტრირდა 188 მოსარგებლე, მათ შორის შესაძლებლობის მქონე პირი 35. ჩართული სტაჟიორებიდან, პროგრამის ფარგლებში დასაქმდა 79 მოსარგებლე, მათ შორის, 12 შშმ პირი. ასევე, 2017 წლის სტაჟირების კომპონენტის ფარგლებში დამატებით 2018 წელს დასაქმდა 15 სტაჟიორი მათ შორის 1 შშმ პირი.

საქმიანობა 19.1.8.2. შშმ პირთა პროფესიულ ორიენტაციის სერვისზე, მომზადება-გადამზადების/სტაჟირების პროგრამებზე, დასაქმების სერვისებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა („დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარების სახელმწიფო პროგრამის“ და „პროფესიული მომზადება-გადამზადების პროგრამის“ განხორციელება)

პასუხისმგებელი უწყება: ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო; სსიპ - სოციალური მომსახურების სააგენტო

დამსაქმებლებთან შეხვედრის შედეგად, მხარდაჭერითი დასაქმების კონსულტანტებმა შშმ პირთათვის მოიძიეს 341 ვაკანსია. თბილისსა და 5 რაიონულ განყოფილებაში, მხარდაჭერითი მომსახურება გაეწია 274 შშმ პირს (თბილისი - 93, რეგიონი - 181), მათ შორის ქალი - 126. აღნიშნული აქტივობის ფარგლებში დასაქმდა 35 შშმ პირი (თბილისი - 3, რეგიონი - 32).

დასაქმების კონსულტანტების მხარდაჭერით, სუბსიდირების კომპონენტში ჩაერთო 15 დამსაქმებელი და 26 ბენეფიციარი. აქედან, 23 შშმ პირი. მომსახურების მიღება დაასრულა და შრომითი ხელშეკრულება გაუფორმდა 14 ბენეფიციარს, მათ შორის, 12 შშმ პირს.

2017 წლის პროგრამის ფარგლებში, სუბსიდირების კომპონენტში ჩართული ბენეფიციარებიდან, 2018 წელს დასაქმდა 15 შპს პირი.

მხარდაჭერითი დასაქმების კონსულტანტების რაოდენობა -11. (10 მხარდაჭერითი კონსულტანტი: თბილისი - 3, აჭარა - 2, შიდა ქართლი - 2, კახეთი - 1, იმერეთი - 1, გურია - 1 და 1 კოორდინატორი).

ამოცანა 19.1.9. ფიზიკურ გარემოზე, ტრანსპორტზე, ინფორმაციაზე და ტექნოლოგიებზე შპს პირთა მისაწვდომობის უზრუნველყოფა

ამოცანის ინდიკატორი: ფიზიკური გარემოს ადაპტირების გრძელვადიანი სამოქმედო გეგმა დამტკიცებულია; საზოგადოებრივ ტრანსპორტზე მომუშავე მძღოლებს გავლილი აქვთ შესაბამისი სწავლება; შპს პირებისათვის მომსახურება უზრუნველყოფილია სსიპ – სამოქალაქო ავიაციის სააგენტოს დირექტორის 2013 წლის 30 იანვრის №16 ბრძანების შესაბამისად; ძირითად სარკინიგზო სადგურებზე გაუმჯობესებულია შპს პირებისათვის სარკინიგზო გადაყვანის მომსახურების მიწოდება უსინათლო და მცირედმხედველთა პირებისთვის მოწყობილია ინტერნეტ სერვის ცენტრი (Information Access Center – IAC), რომელიც აღჭურვილია ტექნიკური დანადგარებით, მათ შორის უსინათლოთა შპს პირებისთვის განკუთვნილი ბრაილის შრიფტის მქონე კლავიატურებით და სხვა საჭირო ტექნიკური აღჭურვილობით; საქართველოს მთავრობის ყველა სამინისტროს ვებ-გვერდი ადაპტირებულია ყრუ და სმენადაქვეითებული პირებისთვის

სტატუსი: დაწყებულია შესრულება

საქმიანობა 19.1.9.3. სსიპ – სამოქალაქო ავიაციის სააგენტოს დირექტორის 2013 წლის 30 იანვრის №16 ბრძანებით დამტკიცებული „საჰაერო გადაყვანა-გადაზიდვისას შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის დახმარების აღმოჩენის წესის“ შესაბამისად აეროპორტის ოპერატორების გეგმური და არაგეგმური ინსპექტირება, შპს პირებისათვის განკუთვნილი აღჭურვილობების შემოწმება და მათი შესაბამისობის დადგენა შიდა სახელმწიფოებრივ და საერთაშორისო სტანდარტებთან

პასუხისმგებელი უწყება: ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო; სსიპ - სამოქალაქო ავიაციის სააგენტო

სსიპ - სამოქალაქო ავიაციის სააგენტო ყოველწლიურად (წელიწადში ორჯერ) ახორციელებს საქართველოში მდებარე აეროპორტების მონიტორინგს (ინსპექტირებას), სსიპ „სამოქალაქო ავიაციის სააგენტოს“ დირექტორის 2013 წლის 30 იანვრის №16 ბრძანებით დამტკიცებული „საჰაერო გადაყვანა-გადაზიდვისას შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთათვის დახმარების აღმოჩენის წესის“, საფუძველზე, რათა საქართველოს აეროპორტებში სრულად იქნეს დაცული შპს პირების უფლებები.

აღნიშნული მონიტორინგის ფარგლებში მოწმდება, როგორც აეროპორტების სამგზავრო ტერმინალის აღჭურვილობა, შპს პირების მიღების ადგილების მონიშვნა, შპს სავარძლების, სპეც. ავტოტრანსპორტის მდგომარეობა, პერსონალის მომზადება შპს პირების მომსახურებისათვის და სამგზავრო ტერმინალის ადაპტირება შპს პირებზე.

აღსანიშნავია, რომ სსიპ - სამოქალაქო ავიაციის სააგენტომ, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების დაცვის მიზნით 2018 წელს განახორციელა ქ. თბილისის, ქუთაისის, ამბროლაურის, ბათუმის, მესტიის და ნატახტრის აეროპორტების შემოწმება, სსიპ „სამოქალაქო ავიაციის სააგენტოს“ დირექტორის 2013 წლის 30 იანვრის №16 ბრძანებით დამტკიცებული „საჰაერო გადაყვანა-გადაზიდვისას შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთათვის დახმარების აღმოჩენის წესის“ მოთხოვნების შესაბამისად.

საქმიანობა 19.1.9.4. ძირითად სარკინიგზო სადგურებზე, ბაქნებზე, სამგზავრო მატარებლებში და სხვა მათთან დაკავშირებულ ობიექტებზე შშმ პირებისთვის ხელმისაწვდომობის გაზრდა

პასუხისმგებელი უწყება: ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო; სს „საქართველოს რკინიგზა“

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2017 წლის 29 დეკემბრის N1-1/586 ბრძანებით დამტკიცებული „რკინიგზის მგზავრთა უფლებებისა და ვალდებულებების განსაზღვრის შესახებ დებულების“ მე-2 თავისა და მე-6 თავის მე-15 მუხლის შესაბამისად, სს „საქართველოს რკინიგზას“ დაეკისრა ვალდებულება, 2017 წლის დეკემბრიდან, ახალი მოძრავი შემადგენლობის შეძენისას ან/და ახალი სარკინიგზო ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელებისას გაითვალისწინოს შშმ პირთა საჭიროებები და უზრუნველყოს მგზავრთა მომსახურებისათვის განკუთვნილი სამგზავრო ვაგონების, რკინიგზის ვაგზლების, სხვა ნაგებობებისა და მოწყობილობების ხელმისაწვდომობა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე და გადაადგილების შეზღუდული პირებისათვის. აღნიშნული ვალდებულების შესაბამისად, 2017 წლის 29 დეკემბრიდან, სს „საქართველოს რკინიგზის“ მიერ განსახორციელებელი/განხორციელებული ყველა ინფრასტრუქტურული პროექტის ტექნიკური დავალება ითვალისწინებს შშმ პირთა საჭიროებებზე ინფრასტრუქტურის ადაპტირებას. 2018 წელს განხორციელდა სადგურ ურეკის რეკონსტრუქცია, რომლის ბაქანის მშენებლობაც განხორციელდა შშმ პირთა საჭიროებების გათვალისწინებით.

გარდა ამისა, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2017 წლის 29 დეკემბრის ბრძანების ამოქმედებამდე, ყველანაირი საკანონმდებლო ვალდებულების გარეშე, სს „საქართველოს რკინიგზა“ აცნობიერებდა რა მის სოციალურ პასუხისმგებლობას, ცდილობდა მის მიერ განხორციელებული პროექტები ხელმისაწვდომი ყოფილიყო შშმ პირებისათვის. აღნიშნულს ადასტურებს რკინიგზის მიერ 2016 წელს შესყიდული 4 სამგზავრო მატარებელი, რომლებიც ევროპული სტანდარტების შესაბამისად, სრულადაა ადაპტირებული შშმ პირთა საჭიროებებზე და დღეისთვის, მთავარ სარკინიგზო მაგისტრალზე მგზავრთა გადაყვანის ძირითად საშუალებას წარმოადგენს.

საქმიანობა 19.1.9.5. საქართველოში ინტერნეტ სერვის ცენტრის უსინათლო და მცირემხედველთა პირებისთვის (Information Access Center – IAC) ფუნქციონირების ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო; სსიპ - საქართველოს ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტო

2016 წლის მაისში დადებულ სამმხრივ ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის ფარგლებში საქართველოს ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტოს, თბილისი ბიბლიოთეკების გაერთიანებასა და კორეის ეროვნული საინფორმაციო ცენტრს შორის, მხარეები შეთანხმდნენ ინფორმაციაზე წვდომის ცენტრის გახსნის თაობაზე (Information Access Center IAC). კორეის მხარემ აღნიშნული პროექტისათვის გამოყო 220 000 აშშ დოლარის ოდენობის გრანტი, რომლის განმახორციელებელი/შემსყიდველი თავად გახლდათ და რომელიც მოიცავდა საჭიროებების კვლევის შეფასების მიხედვით იდენტიფიცირებულ მირზა გელოვანის სახელობის ბიბლიოთეკის რეაბილიტაციას, აღჭურვას და ტექნიკური დახმარების ფარგლებში მენეჯერების გადამზადებას.

„ვინაიდან საქართველოში უსინათლო და მცირე მხედველთათვის მსგავსი ინფრასტრუქტურა არ არსებობს, ქვეყნის ინკლუზიური ეკონომიკის განვითარების ფარგლებში განისაზღვრა სამიზნე ჯგუფად უსინათლოები და მცირემხედველი მოსახლეობა. შესაბამისად ცენტრის აღჭურვილობა მთლიანად

ადაპტირებულია შშმ პირთათვის, ბრაილის შრიფტის დანადგარებისა და წამკითხველებით. აღნიშნული პროექტის ფარგლებში ასევე დაფინანსდა კორეაში სასწავლო ვიზიტი სააგენტოს წარმომადგენლის, ინოვაციების ცენტრების კოორდინატორისა და აღნიშნული ცენტრის მენეჯერისათვის. 2018 წელს ცენტრმა განახორციელა რამდენიმე პროექტი უსინათლო და მცირე მხედველთათვის, ასევე 2018 წელს ცენტრის თანამენეჯერად დაინიშნა უსინათლო პირი, ხოლო ცენტრის პროგრამები მაქსიმალურად გახდა მორგებული უსინათლო და მცირე მხედველთა საჭიროებებზე.“

სააგენტო განაგრძობს მუშაობას კორეის მხრიდან დამატებითი დაფინანსების მოპოვებისათვის მასალების გაციფრულება-ლოკალიზების ნაწილში.

ამოცანა 19.1.11. შშმ პირთა თანაბარი მონაწილეობის უზრუნველყოფა სპორტულ, კულტურულ, რეკრეაციულ და გასართობ ღონისძიებებში

ამოცანის ინდიკატორი: იდენტიფიცირებულია კულტურისა და სპორტის სამინისტროს დაქვემდებარებაში მყოფ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებში ფიზიკური ინფრასტრუქტურის და შესაბამისი მასალების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის კუთხით არსებული საჭიროებები; საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სისტემაში შემავალი 7 ორგანიზაცია ადაპტირებულია და აღჭურვილია შესაბამისი ტექნოლოგიური საშუალებებით შექმნილია განახლებადი საინფორმაციო პლატფორმა კულტურისა და სპორტის სამინისტრო სამინისტროს დაქვემდებარებაში არსებული ადაპტირებული დაწესებულებებისა და ღონისძიებების შესახებ

სტატუსი: დაწყებულია შესრულება

საქმიანობა 19.1.11.1. შშმ პირთა საჭიროებების შესახებ კვლევის ჩატარება კულტურული დაწესებულებებისა და მასალების ხელმისაწვდომობასთან დაკავშირებული საჭიროებების იდენტიფიცირების მიზნით

პასუხისმგებელი უწყება: განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო სამინისტრო

2018 წლის დეკემბერში, სამინისტროს მიერ განხორციელდა სახელოვნებო სასწავლებლებისა და მათი სასწავლო მასალების ხელმისაწვდომობასთან დაკავშირებით შიდა ადმინისტრაციული კვლევა.

საქმიანობა 19.1.11.2. კულტურული და სპორტული სივრცეების ადაპტირება შშმ პირთა საჭიროებების შესაბამისად

პასუხისმგებელი უწყება: განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო სამინისტრო

ნაწილობრივ ადაპტირებულია სსიპ საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის შენობა, სსიპ - თბილისის აპოლონ ქუთათელაძის სახელობის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის, სსიპ - თბილისის ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიისა და დრამის პროფესიული სახელმწიფო თეატრის შენობები.

სსიპ - საქართველოს ეროვნული მუზეუმის შემადგენლობაში შემავალ მუზეუმებში: დიმიტრი შევარდნაძის სახელობის საქართველოს ეროვნული გალერეა, სიმონ ჯანაშიას საქართველოს მუზეუმი, მესტიის მუზეუმი, ახალციხის მუზეუმი და სიღნაღის მუზეუმი - არის ლიფტი, პანდუსები და სველი

წერტილები.

სსიპ - გიორგი ლეონიძის სახელობის ქართული ლიტერატურის სახელმწიფო მუზეუმის ცენტრალურ და საექსპოზიციო დარბაზების შესასვლელებში, მოწყობილია პანდუსები. იგეგმება სველი წერტილის მოწყობა.

სსიპ - აბრეშუმის სახელმწიფო მუზეუმი - ამ ეტაპზე, არ არის შშმ პირთა მომსახურებისთვის პირობები.

სსიპ - თელავის ისტორიულ მუზეუმის ახალ შენობაში, რომელიც 2018 წლის მაისში გაიხსნა მოწყობილია პანდუსები და სველი წერტილები, თუმცა ერეკლეს სასახლე ადაპტირებული არ არის.

სსიპ - ქართული მედიცინის ისტორიის მუზეუმში მოწყობილია პანდუსი მხოლოდ პირველ სართულზე და სველი წერტილი.

ბოლნისის ახალი სამუზეუმო სივრცე - დასრულებულია მშენებლობა. შენობაში გათვალისწინებულია ყველა პირობა შშმ პირთა საჭიროებისთვის დამატებითი სივრცეების (სახურავი) ჩათვლით, მუზეუმში ჯერ არ გახსნილა.

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო მუზეუმის განახლებულ საგამოფენო დარბაზში - მოეწყო პანდუსი და სველი წერტილი.

საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სისტემის ყველა მუზეუმში შემუშავებულია სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამები შშმ პირებისთვის.

სსიპ - კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო: მუზეუმებში, სადაც მიმდინარეობს დაგეგმვის, რეკონსტრუქციის ან ადაპტაციის პროექტების მომზადება, ყველგანაა გათვალისწინებული შშმ პირთა მომსახურებისთვის აუცილებელი ინფრასტრუქტურის მოწყობა. მაგ. უფლისციხის მუზეუმ-ნაკრძალში არის მუზეუმისკენ მიმავალი პანდუსი, გრემის მუზეუმის ტერიტორიაზე შესაძლებელია სპეციალური პანდუსების გარეშე გადაადგილება. აღნიშნული საკითხი გათვალისწინებულია მცხეთის მუზეუმის პროექტშიც. თუმცა არის მუზეუმები, რომლებიც კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებშია განთავსებული და მათი ადაპტირება აღნიშნული თვალსაზრისით ვერ ხერხდება.

საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო ახორციელებს პროექტს ვარძიის ისტორიულ-არქიტექტურული მუზეუმ-ნაკრძალის ვირტუალური რეალობის სადემონსტრაციო ექსპოზიციის შექმნა, რომელიც მოიცავს საინფორმაციო ხასიათის 360 გრადუსის ხედვის/გამოსახულების მქონე ვიდეო რგოლებს. პროექტის მიზანია ვარძიის მუზეუმ-ნაკრძალი გახდეს ინკლუზიური ტურიზმისათვის ადაპტირებული გარემო, სადაც ყველა ვიზიტორს საშუალება ექნება მიიღოს სრული ინფორმაცია ძეგლის შესახებ. ინკლუზიური ტურების სრულყოფილად მომსახურებისათვის სააგენტომ 2016 წელს განახორციელა შესაბამისი კვლევა, რის საფუძველზეც აქტუალური გახდა აღნიშნული ვირტუალური ტურის შექმნა. სამიზნე ჯგუფებში შედიან არა მხოლოდ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები, არამედ მოსახლეობის სხვადასხვა სეგმენტის წარმომადგენლებიც, კერძოდ: ასაკოვანი ადამიანები, ორსულები, მცირეწლოვანი ბავშვების თანხლებით მოგზაური ოჯახები. პროექტი ითვალისწინებს აუდიო-ვიზუალური მასალის შექმნას და შესაბამისად შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის საიტის ვირტუალური დათვალიერების შესაძლებლობას.

ადაპტირებულია სპორტული ინფრასტრუქტურა, რომელთა მშენებლობა განხორციელდა სამინისტროს დაკვეთით, კერძოდ სამი სპორტის სასახლე და ათი სპორტული მოედანი.

სამინისტროს მიერ გამართულ მასობრივ სპორტულ ღონისძიებებში უზრუნველყოფილია შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთათვის სივრცის ადაპტირება და მათი წახალისება. გარდა ამისა, 2018 წელს გამართული მასშტაბური ღონისძიების „ევროპის სპორტის კვირეულის“ ფარგლებში ერთი დღე მიეძღვნა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს და მოეწყო სპეციალური ღონისძიებები.

საქმიანობა 19.1.11.3. საინფორმაციო პლატფორმის შექმნა, სადაც ხელმისაწვდომი იქნება ინფორმაცია ადაპტირებული კულტურული და სპორტული დაწესებულებებისა და მათ მიერ შემოთავაზებული პროგრამების შესახებ

პასუხისმგებელი უწყება: განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო

განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს მიერ შეიქმნა სპორტის სფეროში მონაცემთა ერთიანი პლატფორმა sportstat.gov.ge, რომელზედაც ასევე ინტეგრირებულია მონაცემთა ბაზა საქართველოში არსებული სპორტული ინფრასტრუქტურის შესახებ, აღნიშნული ბაზა ასევე მოიცავს ინფორმაციას ობიექტის ადაპტირების შესახებ.

სამინისტროს მიერ, 2018 წელს შეიქმნა კულტურული მარშრუტების მობილური აპლიკაცია Geo Routes (Android (Phone) პლატფორმაზე. 2019 წელს იგეგმება კულტურული მარშრუტების მობილური აპლიკაციის ISO (Phone) პლატფორმაზე აწყობა Android (Phone) პლატფორმის შესაბამისად და აპლიკაციის App Store - ზე განთავსება.

კულტურული მარშრუტების მობილური აპლიკაცია Geo Routes წარმოადგენს პლატფორმას, რომელზეც განთავსებული იქნება ინფორმაცია სამინისტროს მიერ სერტიფიცირებულ კულტურულ მარშრუტებზე, მათში შემავალი ობიექტებისა და სერვისების შესახებ, ასევე, ამა თუ იმ ობიექტისა თუ სერვისის ადაპტირების თაობაზე.

ამოცანა 19.1.12. აღნიშნული სამოქმედო გეგმის ამოცანების შესრულების მიზნით ადმინისტრაციული და ინსტიტუციური გარანტიების შექმნა და/ან ამოქმედება

ამოცანის ინდიკატორი: გაეროს შშმ პირთა უფლებების კონვენციის 33-ე მუხლის გათვალისწინებით, კონვენციის იმპლემენტაციასა და კოორდინაციაზე პასუხისმგებელი ინსტიტუციური მექანიზმი შექმნილი და ამოქმედებულია; ადგილობრივ დონეზე შშმ პირთა საკითხებზე მომუშავე საბჭოების მოდალური დებულების შემუშავებულია და მუნიციპალიტეტების წარმომადგენელთათვის ორგანიზებულია შესაბამისი ღონისძიებები საბჭოების მუშაობის ეფექტურობის ზრდის მიზნით; საქართველოში შშმ პირთა მდგომარეობის შესახებ საბაზისო კვლევა განხორციელებულია; საბაზისო კვლევის საფუძველზე მომზადებულია შესაბამისი სამოქმედო გეგმის პროექტი; გაეროს შშმ პირთა უფლებების შესახებ კონვენციის ფაკულტატური ოქმის რატიფიცირების თაობაზე წინადადებები მომზადებული და წარდგენილია საქართველოს პარლამენტში; შშმ პირთა არსებული მონაცემთა ბაზის სახელმწიფო უწყებებისთვის და მუნიციპალიტეტებისთვის ხელმისაწვდომის უზრუნველყოფის მიზნით გატარებულია შესაბამისი ღონისძიებები; "შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ" კანონპროექტის მომზადებული და ინიცირებულია საქართველოს პარლამენტში; ინიცირებულია საკანონმდებლო ცვლილებების პაკეტი, რომლებიც შესაბამისობაშია გაეროს შშმ პირთა უფლებების კონვენციის დებულებებთან

სტატუსი: დაწყებულია შესრულება

საქმიანობა 19.1.12.1. გაეროს შშმ პირთა უფლებების კონვენციის 33-ე მუხლის გათვალისწინებით, კონვენციის იმპლემენტაციასა და კოორდინაციაზე პასუხისმგებელი ინსტიტუციური მექანიზმის შექმნა და ამოქმედება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს მთავრობა

საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში არ მომხდარა მოცემული მექანიზმის ამოქმედება. აღნიშნული ინსტიტუციური მექანიზმის შექმნის მიზნით, მომზადდა საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი, რომელიც ეფუძნება ევროკავშირის და გაეროს ერთობლივი პროექტის „ადამიანის უფლებები ყველასთვის“ ფარგლებში მოწვეული საერთაშორისო ექსპერტის რეკომენდაციებს. მთავრობის დადგენილების დამტკიცება და შესაბამისი მექანიზმის ამოქმედება დაგეგმილია 2019 წლის განმავლობაში.

საქმიანობა 19.1.12.7. "შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ" კანონის პროექტის მომზადება და საქართველოს პარლამენტში ინიცირება

პასუხისმგებელი უწყება: იუსტიციის სამინისტრო; საქართველოს მთავრობა

იუსტიციის სამინისტროსთან შექმნილი უწყებათაშორისო სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში, რომლის საქმიანობაშიც მონაწილეობენ სახელმწიფო დაწესებულებების, ა(ა)იპ „კოალიცია დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის“ (რომელიც შშმ პირთა საკითხებზე მომუშავე არაერთ ორგანიზაციას აერთიანებს), აგრეთვე შესაბამისი პროფილის ადგილობრივი არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, მუშაობა მიმდინარეობს „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ საქართველოს ახალი კანონის პროექტზე, რომელიც, ერთი მხრივ, ეხმიანება გაეროს „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა

უფლებების კონვენციის" ძირითად პრინციპებს და, მეორე მხრივ, მაქსიმალურად ითვალისწინებს დაინტერესებული სახელმწიფო უწყებების, არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების შენიშვნებსა და რეკომენდაციებს. კანონპროექტის მიზანია, ერთიანი საკანონმდებლო აქტის მიღების გზით საქართველოს კანონმდებლობაში კონვენციის მოთხოვნათა სრულფასოვანი იმპლემენტაცია და მისი პრაქტიკული აღსრულებადობის უზრუნველყოფა, ისევე, როგორც საქართველოს მიერ საერთაშორისო თანამეგობრობის წინაშე ნაკისრი ვალდებულების შესრულების ხელშეწყობა შშმ პირთა უფლებების საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტების დამკვიდრებისა და განვითარების თაობაზე, რომლითაც ქვეყანამ უნდა უზრუნველყოს შშმ პირების უფლებების რეალიზებისთვის აუცილებელი ღონისძიებების გატარება ჯანდაცვის, განათლების, სამოქალაქო ინტეგრაციის, დასაქმების, სოციალური, პოლიტიკური და ეკონომიკური მიმართულებებით, აგრეთვე საზოგადოებაში ამ პირთა სრული ინტეგრაცია და მათთვის ყველა სახის მომსახურების ხელმისაწვდომობა თანასწორობის უნივერსალური პრინციპის დაცვით. ამავე კანონპროექტში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა „უნივერსალური დიზაინის“ განმარტებას და მის დანერგვასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს, გონივრული მისადაგების პრინციპის გათვალისწინებით⁸.

გარდა ამისა, პროექტის დონორის - „UNDP“-ის მიერ შერჩეულმა საერთაშორისო ექსპერტმა განახორციელა სახელმწიფო/ადგილობრივ ბიუჯეტზე კანონპროექტის ფინანსური შეფასება და მოამზადა შესაბამისი ანგარიში. ამ ანგარიშის გაანალიზებისა და ქვეყნის რეალური საფინანსო-ეკონომიკური პოტენციალის შეფასების შედეგად, კანონპროექტის მიღებით გამოწვეული მოსალოდნელი შედეგებისა და კანონპროექტით გათვალისწინებული ვალდებულებების ამოქმედების ეტაპების შესახებ რეალური პროგნოზების გაკეთება იქნება შესაძლებელი.